

**REZOLUCIJA  
O ZAŠTITI I UNAPREĐENJU  
KVALITETA ZRAKA U ZATVORENOM PROSTORU  
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Uzimajući u obzir da:

- ljudi danas 80%-90% života provode u zatvorenom prostoru;
- kontrolna mjerenja pokazuju da je koncentracija zagađujućih materija od dva do pet puta veća u zatvorenom nego na otvorenom prostoru;
- znatno manje pažnje pridaje se onečišćenju zraka u zatvorenom u odnosu na otvoreni prostor;
- podaci Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) ukazuju da devet od deset ljudi udiše zrak u kojem koncentracije zagađujućih materija premašuju ograničenja data u smjernicama SZO, a slabo i srednje razvijene zemlje pate od najveće izloženosti;
- provedena istraživanja jasno ukazuju na povezanost između izloženosti toksičnim materijama iz okruženja i razvoja akutnih, hroničnih i malignih oboljenja kod djece i odraslih osoba;
- djeca su najosjetljivija na zdravstvene posljedice zagađenja zraka što je posljedica nezrelosti njihovog respiratornog, imunološkog, reproduktivnog, centralnog nervnog i probavnog sistema;
- djeca usljed dva puta bržeg ciklusa disanja imaju veću stopu potrošnje kisika i apsorbuju znatno veće količine zagađujućih materija od odraslih;
- stopa povećanja broja djece sa alergijama može se povezati i sa toksičnošću materijala u objektima gdje djeca borave.

Zabrinuti zbog toga što:

- sa pandemijom virusa SARS-COV-2, zbog primoranosti da se više vremena provodi u zatvorenom prostoru, pitanje kvaliteta unutrašnjeg zraka postaje još relevantnije;
- mandatorni ostanak djece kod kuće znači manje prilika za njihovu svakodnevnu fizičku aktivnost na otvorenom - školskim igralištima ili u parkovima;
- rezultati istraživanja internacionalnog projekta "SEARCH", koji je provodio *Regionalni centar za okoliš centralne i istočne Evrope*, ukazuju na to da su u školama u Bosni i Hercegovini zabilježene najviše koncentracije PM<sub>10</sub> lebdećih čestica, benzena, te među najvišim koncentracijama toluena, ksilena i NO<sub>2</sub>, te da je zastupljenost djece sa dijagnozom astme, aktivnim astmatičnim simptomima i antiastmatičnim tretmanom u Bosni i Hercegovini veća od prosječne vrijednosti;
- rezultati pilot *Studije kvaliteta unutrašnjeg zraka u odabranim zgradama obrazovnih institucija u Kantonu Sarajevo* ukazuju na visoke koncentracije PM<sub>2,5</sub> i CO<sub>2</sub> te neadekvatnu unutrašnju temperaturu i relativnu vlažnost u učionicama, pogotovo u sezoni grijanja;
- druga istraživanja, također, ukazuju na to da djeca uzrasta od sedam do deset godina koja pohađaju nastavu u učionicama u kojima su izmjerene više koncentracije štetnih čestica pokazuju zaostatak u razvoju radne memorije i pažnje sa negativnim posljedicama po njihov kognitivni razvoj, a samim time i akademska postignuća u odnosu na djecu iz manje zagađenih područja;

- u Bosni i Hercegovini ne vrše se mjerenja koncentracije CO<sub>2</sub> što je po posljednjim istraživanjima važan parametar zagađenosti unutrašnjeg zraka;
- Bosna i Hercegovina, njeni entiteti, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine i kantoni nemaju dostatnu legislativu za borbu sa problemom lošeg kvaliteta zraka u zatvorenom prostoru.

Pozivajući se na odredbe:

- Rezolucije Evropskog parlamenta “Čist zrak za sve“ (2019);
- Direktive 2018/844 Evropskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/31/ EU o energetske svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetskej efikasnosti (2018);
- Uredbe broj 305/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje u promet građevinskih proizvoda (2011);
- Deklaracije o okolišu i zdravlju iz Parme (2010);
- Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine (2010);
- Akcionog plana za životnu sredinu i zdravlje djece u Evropi (2004);
- Smjernica Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za kvalitet zraka u zatvorenom (1987 i 2000);
- Zaključaka i preporuka analize “Kvaliteta unutrašnjeg zraka“ Udruženja “Savjet za zelenu gradnju - Green Council“

Na osnovu člana 138. stav 2. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), na sjednici od 12.6.2024. godine, mi, izabrane delegatkinje i izabrani delegati Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, posvećeni zaštiti života i zdravlja svih naših sugrađanki i sugrađana, a naročito onih najmlađih, d o n o s i m o

## **REZOLUCIJU**

### **O ZAŠTITI I UNAPREĐENJU KVALITETA ZRAKA U ZATVORENOM PROSTORU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Veliki broj provedenih istraživanja jasno ukazuju na povezanost između izloženosti zagađujućim materijama iz životne sredine i razvoja akutnih, hroničnih i malignih oboljenja kod ljudi. Podaci Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) ukazuju da devet od deset ljudi udiše zrak u kojem koncentracije zagađujućih materija premašuju ograničenja data u smjernicama, a slabo i srednje razvijene zemlje pate od najveće izloženosti.

Zagađujuće materije se mogu zadržavati duži vremenski period u zraku zatvorenih prostora i tako uticati na ljude putem različitih načina izloženosti i to udisanjem, preko probavnog trakta ili kože. Djeca su najosjetljivija na zdravstvene posljedice zagađenja zraka. Osjetljivost djece je najčešće posljedica nezrelosti njihovog respiratornog, imunološkog, reproduktivnog, centralnog nervnog i probavnog sistema. Štetni uticaji lošeg kvaliteta unutrašnjeg zraka se

prvenstveno manifestuju problemima sa respiratornim i kardiovaskularnim sistemom, nastankom karcinoma i drugih bolesti izazvanih nepovoljnom životnom sredinom, kao i učincima na akademske sposobnosti školske djece.

Simptomi i oboljenja koje izazivaju pojedine zagađujuće materije iz unutrašnjeg zraka su prepoznati i definirani u preporukama SZO, kao i u rezolucijama, akcionim planovima i uredbama institucija Evropske unije (EU).

Sa pandemijom virusa SARS-COV-2 pitanje kvaliteta zraka u zatvorenom prostoru postaje još aktuelnije jer su i djeca i odrasli primorani više vremena provoditi u zatvorenom prostoru, uz povećanje rizika od zaraze i razvoja bolesti u zagađenim, vlažnim, zagušljivim i nedovoljno ventiliranim prostorima.

Zbog svega navedenog mi, izabrane delegatkinje i izabrani delegati, Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, obavezujemo Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da imenuje interdisciplinarnu radnu grupu koju će činiti predstavnici i predstavnice:

- *Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke,*
- *Federalnog ministarstva zdravstva,*
- *Federalnog ministarstva prostornog uređenja,*
- *Federalnog ministarstva okoliša i turizma,*
- *Federalnog ministarstva pravde,*
- međunarodnih i domaćih nevladinih organizacija i
- nezavisnih eksperata koji se bave zaštitom zraka u zatvorenom prostoru

čiji bi rezultati rada u prvoj godini od imenovanja trebali biti:

- akcioni plan za zaštitu djece i mladih osoba od zagađenog zraka u zatvorenom prostoru;
- nacrt zakona o kvalitetu zraka u zatvorenom prostoru u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građenju u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- izmjene i dopune *Pravilnika o tehničkim svojstvima za dimnjake u građevinama, Pravilnika o tehničkim svojstvima sistema ventilacije, djelimične klimatizacije i klimatizacije u građevinama i Pravilnika o tehničkim svojstvima sistema grijanja i hlađenja građevina;*
- analiza usklađenosti *Pravilnika o graničnim vrijednostima kvalitete zraka (2005) i Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (2012) sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije.*

Mi, izabrane delegatkinje i izabrani delegati Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, također obavezujemo Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da hitno poduzme korake ka:

- podizanju svijesti građanki i građana o štetnim efektima zagađenog zraka u kućanstvima;
- podizanju svijesti poslodavaca o štetnim efektima zagađenog zraka na radnom mjestu;

- podizanju svijesti o neophodnosti primjene održivih i neškodljivih materijala u građenju i rekonstrukciji objekata.

Ova Rezolucija će se objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“.

DN broj: 02-02-129/24  
12. juna 2024. godine  
S a r a j e v o

PREDSJEDAVAJUĆI  
DOMA NARODA  
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Tomislav Martinović